

“КОСОВО можете ли да замислите?”

Док су надобудни великани нашег филма, којима се свет дичи када пљују по свом народу, остали потпуно глуви, слепи и пријатно имуни на проглашење независности Косова, оно мало у њему још затурених Срба, један момак, наш, али из Канаде, отишао је на „ново“ Косово, и снимио на лицу места страдања Срба

Пише **ВЛАДИСЛАВ ПАНОВ**

Када су Шиптари прошле године прогласили независност Косова и Метохија, тај чин по диктату Запада, с једне стране изазвао је еуфоричне или барем благонаклоне реакције једног дела света.

СКРИВАЊЕ ИЗА ТУЂЕГ ПАСОША И наставило се са животом као да се ништа није променило. Политичари су, додуше, цимали и вукли ново чињенично стање на Косову зарад својих интереса и прикупљања поена који би можда касније, на изборима, могли да се наплате. И то се тако и даље ради. Људи који су одлучили да остану на „новом“ и „независном“ Косову, које би тако радо да личи на државу (мада етнички чисту!), суочени су са још гором изолацијом, терором, бесперспективношћу, очајем, немањем никаквих права и немогућношћу да на било ком плану функционишу као људи. Они су на почетку новог миленијума приморани да уз „заштиту“ западних чувара савршене демократије живе изоловани, затворени, понижени и препуштени на немилост онима који их презиру само зато што су Срби и што су и даље ту, на својој земљи и у свом дому који, прогласише то они и Запад, више није њихов.

И управо је о њима један суботички младић, Борис Малагурски, тек недавно израстао из дечачких чакшира, одлучио да сними филм и покаже га свету. Док су надобудни великани нашег филма, професионални мајстори покретних сличица којима се дичи свет када пљују по свом народу, остали потпуно глуви, слепи и пријатно имуни на све те муке изгубљеног Косова и оно мало у њему још затурених инатних Срба, тај момак је младићки искрено, чисто и пркосно отишао на то „ново“ Косово, скривен иза туђег пасоша и уз помоћ неколико важних

странаца снимио на лицу места страдања Срба и чињенично стање новопорођене шиптарске демократије због чије инсталације су нас пре десет година бомбардовали. Његов полчасовни филм је потресни запис о језивом бивствовању оно мало преосталих Срба на Косову који живе буквално заробљени у својим разрушеним кућама, на опустелим имањима или, још горе, у бедним контејнерима у избегличким насеобинама склепаним као „привремено“ решење и опасани бодљикавом жицом.

ПИТАЊЕ УПУЋЕНО СВИМА Филм је назвао јединим насловом који може да покрије ове страшне призоре, који се сваком отме приликом сусрета са њима: „Косово – можете ли да замислите?“

Коме је упућено то питање? Свима нама наравно. Али најпре онима који су одлучили да стари, напуштени, измучени и на сваки начин понижени плачу пред камерама кријући сузе од брижних шиптарских комшија који охоло улећу у њихове собе не би ли проверили шта се то они усуђују да кажу пред камерама! Да ли је, заиста, то могуће у новом миленијуму, пита се и млади

аутор чије су речи далеко дубље, искусније и паметније од његових година, отварајући с тим упитом свој филм. Пита се и наставља да показује једнако страшне призоре које је забележила његова камера и које уобличене у филм последњих месеци представљају хит у свету, на интернету, али и у дијаспори и на неким фестивалима. Као, недавно, на Српском филмском фестивалу у Барнабију, у Канади, где је проглашен за најбољи.

Малагурски је филм радио са једва деветнаест година, али је он далеко од младалачке неукости, површности или необавештености. У тридесет његових минута гледалац добија и историјски контекст косовских страдања и сасвим разумљиве историјско-политичке одговоре зашто је то срце Србије и зашто оно никада не може бити преточено у било какву државу. У њему је Борис показао и чињенице из недавне историје, оне пре и после бомбардовања Југославије 1999. године. Описао је данашњи демографски састав на овој територији и објаснио уз чију је помоћ постао такав.

ГЕТО УСРЕД ЕВРОПЕ Објективан, прави новинарски приступ и с друге стране храбри рад на терену чине овај документарца остварењем на коме би могао да му позавиди било који аутор. „После проглашења независности осетио сам да морам да одем на Косово и да на лицу места истражим да ли српски становници Косова и Метохије заиста имају иста права као и Албанци, као што стално тврде извештаји Уједињених нација“, рекао је Борис Малагурски када су га упитали зашто је одлучио да сними овај филм. „Иако сам био спреман на то да су западни извештаји далеко од реалне ситуације на терену, нисам могао ни да сањам да ћу да наиђем на људе који у 21. веку усред Европе живе у гетима, и то само зато што припадају народима који на том терену представљају мањину. Хтео сам да покажем и то да за такво стање велики део кривице сноси и светска заједница. После бомбардовања СРЈ због наводног спречавања некакве хумантиране кризе која тада на Косову није постојала, они су створили једну од најпотреснијих и најстрашнијих хуманитарних криза у модерној Европи. После бомбардовања та светска заједница једноставно није била припремљена да се носи са хаосом који је на Косову створен, нити је успела да заштити припаднике мањинских народа. Снаге које је требало да обаве ту заштиту нису ни могле да је обезбеде јер су биле од почетка спутане апсурдним ограничењима у спровођењу те заштите. Неалбанско становништво је зато једноставно исељено. Тако је било лакше јер у суштини није било дозволе да се применом силе на адекватан начин заштите. Они који су одлучили да ипак остану, препуштени су себи и потпуно нехуманом, несигурном и обесправљеном животу.“